

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Erősebb nemzet.

Csak nemrégiben közöltük az állami gyermekmenhely veszprémi igazgatójának felhívását a szombathelyi csecsemőgondozó tanfolyamra. Megdöbbentők az ott közölt adatok a halálozások nagy számáról a csecsemő és gyermekkorban. A harctéren hullanak nemzetünk virágai, itthon fonnyadnak az élet feslésre váró bimbói. Itt valamit tenni kell nemzetünk jövője érdekében. Hisz abban mindnyájan egyek vagyunk, hogy ipari és gazdasági életünk folytonossága szempontjából, de politikai szempontból is felelte kíváncsún, hogy a háború után lakosságunk jelentékenyen megnövekedjék, hogy erősebb nemzet legyünk.

Amiről ekként nem vitatkozunk, aminek előnyeit belátjuk, a társadalompolitikai szempontok nem mindig helyeslik. Fogva tart sokakat egy bizonyos aggodalom, amit talán nem is annyira az élet tesz indokoltá, mint bölcselkedő elmék véleményei. Sokan attól félnék, hogy a lakosság szaporodásával nem áll arányban a termelés s így beállhat az a körülmény, melyet már Malthus törvénybe foglalt a szaporodásról jelesül az embert tekintve. Malthus átvett egy gondolatot Darwin elméletéből s azt alkalmazta az emberre. Evvel is csak úgy

vagyunk, mint a mesterrel. A múlt század hetvenes éveiben azt hitték, most jött el, amit rég vártunk. A fejlődés elméletével megoldották a lét nagy kérdéseit. És ime itt is elkövetkezett a kijózanodás. Nálunk még nem annyira, mint nyugaton, mert Darwin theoria Magyarországon bizonyos körökben még jó korteszésköz. Malthus törvénye is csak olyan, akár Häckel dogmatikus tételei a természet jelenségeinek magyarázatában.

Attól a veszedelemtől, hogy a népszaporodással kapcsolatban nem áll arányban a termelés nagysága s így előbb-utóbb éhínség tör ki, nem kell félni mindaddig, amíg sikerül a népfölösleget olyan irányban foglalkoztatni, olyan termelési ágak felvirágoztatására használni, melyeknek nagy hozamkilitásai vannak. Amíg a bevétel és kiadás egy nemzet életében egyensúlyban tartható, az élet fenntartásának lehetősége mindig meg van.

Hazánkban a helyzet nem volt egészen ilyen. Azért kapott lábra, lett valóságos szenvedéllyé a kivándorlás. A magyar nép sok tekintetben egyoldalú, nehezen akar szakítani apáink hagyományával. Ma már a földmives család, különösen ha népes, nem örökölhet annyit, hogy abból újabb családot fenntarthasson. A politikai és nemzetgazdasági érdekek érvényesülhetése tehát

szükségessé tesz több irányú változást a multhoz képest s ha ezek létre jönnek, nem kell félni, hogy társadalompolitikai szempontból nagyobb jelentőségű zavarok álljanak be.

Itt van mindjárt a mezőgazdasági élet. Nem mi, tekintélyes nemzetgazdászok vallják, a háború is igazolja, hogy a magyar földből több befektetéssel, okosabb kezeléssel még jóval többet ki lehet hozni, mint amennyit eddig felmutattunk. Népünknek ez irányú felvilágosítása tehát nemcsak az egyéni érdekeit viszi előbbre, de egyúttal a nemzet erősbödéséhez is hozzájárul. Még elég földterület hever kihasználatlanul. Ezek felhasználása újabb forrás a népesség eltartására.

Iparunk és kereskedelmünk megerősödése megint sok embernek adna megélhetést. Sokat panaszkodunk, hogy a nyugattól még messze vagyunk. Ha majd lesz több vasutunk, ipar- és gyártelepünk, füstölő gyárkéményeink azt hirdetik, hogy itt van még alkalom a munkára. A magyar középosztály — melynek pusztulásáról annyi szó esik — erőre kapna, a föld népe Amerika helyett Erdélybe, Felsőmagyarországba húzódna, mellette azért az alföldi részek elnéptelenedésétől sem kellene tartani. Hol állunk még a négyzetkilométerekre eső la-

Kis mesék.

Írta: Göllöncsér Elek.

I.

A suszterinas és a kolbász.

Egyszer volt, hol nem volt; az Operenciás tengeren is tul; ott, ahol a varjút operai énekésnek szerződtek; a mókust megtették a dió és a mogyoró kormánybiztosának, a kecskét megválasztották káposztacsósznek, kutyával őrizték a szalonnát, ahol központok nélkül is sikerült az embereknek a koplalás: volt egyszer egy szegény suszter. (Hogy ez valódi mese, abból is kitűnik, hogy szegény suszter ma már csak a mesékben van). Hát ez a mesebeli suszter olyan szegény volt, hogy hozzáképest a közmondásban szivesen emlegetett templom egere valóságos hadseregszállító, sőt — mit mondom! — hitelbank is lehetett volna. Bizony sokszor megeseit a szegény suszterrel, hogy korgó gyomorral nézte a holdat, a méla éjjeli vándort és arról ábrándozott, hogy ha az saját volna, milyen jól vacsorálna ő mama. De bizony az éhkortyokat keserű sóhajattal kellett lenyomtatnia; a keserű sóhaját és a saját pedig nem egy anyaméhben fogamzottak. Egy ilyen sóhaját-vacsorájú és ábrándozásra készítő holdvilágos estén, amidőn egész nap nem kapott mást a feleségétől, mint nyelvelevest feneszakgatottával, kint állt a suszter a ház előtti padkán.

Amint ott állt, állt és állt, egyszerre csak a községi bíró háza felől lacipecsenye szagát hozta feléje a langy esteli szellő. Az eszmetársítás a susztereknél igen ki van fejlődve s így a pecsenyeszagról a mi suszterünk arra gondolt, hogy halotta pénzügyi körökben beszélni a disznóhizlalás zsíros-voltát; mert ime, egy kukutyini bérlo néhány hónap alatt százezreket tett félre a disznóhizlalásból, pedig vallása tilja neki a disznóhus élvezetét. Ezt „a keleti germánt” hadiadó alá is vették.

Amikor a suszter épen idáig ért a gondolataiban, szuftos és zsémbes felesége veszekedve jött feléje. Már a meseben is úgy volt, hogy a szegény ember felesége igen veszekedős. Ha erre vagy arra nem tellett, akkor az urát szekirozta, gunyolta, gyalázta. Hogy osztán a szegény ember máson töltötte ki a boszuját, az a szegény ember véleménye szerint egészen természetnek látszott, mert különben a harag a könyöknén is kibujna, vagy dőntené az epe. Tovább kell adni a megalázást, a szenvedett sérelmet, mert különben az ember tekintélye önmaga előtt is sülyed és utóbb a tükörbe sem mer nézni.

No de hát — hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem — jöve az asszony a padka felé és ott megtalálván a magába roskadt ferjét, a mi suszterunkat, így adá fel a szót:

— Hát te vén pernahajder mit sötöd itt a makkot?!

— Hát tudod édes anyjukom, tervezgetek — felelé a suszter.

— Mi a bábeli csudát csinálsz?! — nyájas-kodék a ténsasszony.

— Tervezgetek. Ha a tervem beválna, nagyszerű lenne.

— Léhűtő, éhenkórász voltál egész életedben s ha az én tervem beválna, akkor téged a sístergős...! — így az asszony.

— No-no, feleség. Elég volt mára. Hát nézd, az a tervem, hogy disznót kéne ölteni — rebegé alázattal a szurtos kötenyű lábtüpművész.

— Mit csinálni?! Hiszen te meg vagy örülve! Te ember, egy falat kenyér nincs a háznál és te disznóról álmodol?! No most már látom, hogy tudóbajos vagy! — és a nyájatlan feleség úgy dobolt ujjaival a saját homlokán, hogy világosan látható volt a gondolata, az t. i. hogy tudóbaj alatt elmeegyenséget ért.

— No, nem egészen — felelé a suszter — Mert nézd, ha volna 300 koronánk, hát kérnénk még hozzá vagy 300-at és abból vennénk egy süldőt. Mert látod ilyen disznó drágaság mellett legalább ennyit kell egy disznóért adni. Megvennők, megölünk; felfüstölünk a sonkat, a kolbászt. Aj, de jó lenne! Ugy-e bár jó lenne?! Te feltűrnéd karodon a reklit, vennéd a kesi, felmennél a padlásra, lenyisszantanál egy jó darabot az oldalasból, lencsét főznél vele s mikor edelben nyájas szóval hívnál a kaptafa mellől ebédelni, én olyan édes csókot cuppantanék arra az eszemadta kis szádra, hogy az ebédet mennyibeli manának gondoldnál! — Örjőnge a suszter.

kosság számarányára nézve a külföldtől. Ha többen vagyunk, politikailag is erősebben esünk a latba.

Nemzeti erőforrások megnyílását jelentenek a külfölddel kötött jó kereskedelmi szerződések. Olyan értelemben, hogy azok a nemzeti javak kicserélését és nem csökkenését jelentik. Adunk termésünk fölslégéből; ami nekünk nincs meg, behozzuk, de csak addig a fokig, amíg vele hazai termelőképességünknek nem ártunk. A mezőgazdasági és állattenyésztési érdekeket istápoló védvámok itt igen jó szolgáltatásokat tehetnek.

Hogy azonban minél több keresetforrás fakadhasson, nem elég csak a nyersanyagok bírása vagy gazdasági termés. Tökére is szükség van, hogy a meglevő termelőeszközöket nemcsak fenntartani, hanem fejleszteni is lehessen. Ide viszont takarékság kell, mely alkalmazást nyer a háztartásban, ruházkozásban, lukszus, élvezeti cikkek ruházkozásban. Különösen az utóbbiak rendesen senkinek nem használnak s nemzetgazdasági értékük sincs.

Az ilyen cikkekre kirótt adók, a tanult elem jó példaadása, a sajtó irányító tevékenysége sok hasznosat tehet reprezentációs hajlandóságáról eléggé ismerős népünknek. Kis helyen sok, nagyon sok ember megélhet, ha előreszámitással rendezik be az arra hivatottak a nemzet életét. Belgium példája sokat megmagyaráz. Magyarország európai Kánaán. Hál' Istennek vannak természeti kincseink a földön és föld alatt. Ha a háboru után komolyan hozzálátunk feltáráshoz, annyi keresetforrás nyílik, hogy erős népszaporodástól nem kell félnünk. A felhozott néhány irányelv is mutatja, pedig van még több is.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A márkói róm. kath. osztálytanítói állomásra 1917. február 25-ére pályázat hirdetik. Törvényes fizetés, új lakás természetben. Kötelessége díjvel szerint. Tannyelv magyar, istentisztelet nyelve német. Az állás azonnal elfoglalandó.

Csodálatos az asszonyi természet. Az eiebb majd felfalta mérgében az urát és lám erre a sok lenne-vólnára, megjuhászodott és leült ura mellé a padra.

Volt egy inasuk nekik. Egy fűtő kedvű, vidám fickó, aki a szegénység nagy terhet könnyen cipelte; ugrálva járt az utcán, fűtőreza, dalolt, megdobálta a kutyákat, a vén kisasszonyok ablakába virágot lopott be és bezörgött, hogy aztán nyilisebesen eltűnjön, felpapucsát magasra rugta az utcán és a lábával kapta el, megnevette még az öreg plébános urat is; de ha éhes volt, el is csente almáját-szilváját a rengeteg kertből.

Ez az inas a májszterék nagyszabású tervezetése alatt gyanulatosan fosztotta a tollat a konyhában; halkán dudorászott, hogy az a vén sárkány májszterne meg ne hallja, mert a suszterinas csak az utcán olyan mint a pajkos, fürgé cinkék; otthon olyan, mint egy előközött királyfi, akinek bohém jókedvből álló mérhetetlen kincseit a zsémbes ténsasszony hétfőj sárkány természete nyomja mázsás súlyai.

Dudorászott — mondom — Jancsika; — mert így hívták az inast és nem is sejtette, hogy mit rejteget számára a goromba jöendő, az öklöző, buta sors.

— Hát a' bizony, jó lenne! — mondá az asszony a nagyszerű dolgoktól nyálafolyós szájjal — Hanem, te ember, egy nagy baj van ám?!

— No, mi az? — Őti fel fejté a májszter olyan lelkiindulattal, mint aki kész a poklok kapuit

Csak férfitanítók folyamodhatnak. Jelenleg a kántortanító elhalálozása miatt 1917. május 1-ig tartozik az összevont osztályokat tanítani és az összes kántoriakat végezni, aminek fejében kap havonként 60 K-t és a stólat. A kérvényeket a róm. kath. plébánia-hivatal Márkó, posta Herend (Veszprém megye) címére küldendők. Vasuti állomás helyben.

Pályázati meghosszabbítás. A fiadi (Somogy megye) róm. kath. iskolázéke a „Veszprémi Hírlap” 1917. évi január 14-iki számában megjelent fiadi kántortanítói állásra a pályázatot 1917. évi február 18-ára meghosszabbítja. Tanítónők is pályázhatnak. A pályázati kérvények a kisbárapati plébánia címére küldendők.

A Szt. Vince-egyesület közgyűlése.

A veszprémi szegényeket segélyező Szt. Vince-egyesület a múlt vasárnap, január 28-án tartotta meg a plébánián ez évi első közgyűlését, melyen beszámolt a múlt 1916. évi működéséről.

A népies közgyűlést, melyen jelen voltak az egyesület kerületi elnökei és titkárai s az egyesület működése iránt érdeklődők szép számban, Perényi Antal kanonok-plébános, elnök nyitotta meg. Terjedelmes elnöki jelentéséből álljon itt néhány adat, mely méltó a nagy nyitvanosság figyelmére. Mert az egyesület a nehéz háborus viszonyok között nagyfontosságú működést fejtett ki, melyet a szegények százainak hálaimája s a társadalom elismerése kísér.

Az egyesület a közjótékonyt saját jól bevált szabályai szerint gyakorolja. A várost hat kerületre osztották fel s a kerületek élén egy-egy áldott lelkű, a szegények jajsavát megértő urak áll, ki titkár társával felkeresi kerülete szegényeit s annak viszonyairól személyesen meggyőződve nemcsak részvételjes, szeretetből fakadó vigasztalást nyújt, hanem a szükséghez képest ellátja egyesületi élelmiszerjegyekkel, melynek ellenében beszerezheti szükségleteit.

Ez a segélyezés természetesen nem történhetik megfelelő anyagi erő nélkül. Az elnöki előterjesztés szerint az egyesület bevételei voltak a múlt évben:

Penzári maradvány 1915. évről . . .	2949-58 K
Ó Eminenciája ajándéka . . .	7920— „
Csiszárk János kanonok ur ajándéka . . .	3500— „
Ádám Iván kanonok ur ajándéka . . .	1000— „

Egyes káptalani tagok ajándékai . . .	1320— K
Időközi kamat . . .	185 83 „

Összesen . 16875-41 K

Evvel szemben a kiadások így alakultak:

Kenyérre . . .	1215 60 K
Lisztre . . .	1009-20 „
Zsirra . . .	1786-20 „
Fűszerre . . .	3285— „
Tűzfára . . .	5167— „

Összesen: 13463— K fordítottot segélyezésre s még 4412-41 K maradt a folyó évi kiadásokra.

Az élelmiszerjegyek, melyek időnkint a szegények között kiosztattak, a következőképen osztottak meg:

Kiadott 4052 drb. kenyérjegy
3364 „ lisztjegy
5954 „ zsírjegy
10950 „ fűszerjegy

Összesen: 24320 drb. 7296 K értékben.

Kiosztott azonkívül az egyesület 238 kocsi fát. 468 szegény család kapott egy fél kocsi fát. A fát az Alsóerdőből s a vámosi erdőből vásárolták 2267 K-ért, míg a fuvarért 2900 K-t kellett fizetni. A behordatás többbe került, mint a fa. De mégis meghozta az egyesület ezt a nagy anyagi áldozatot, csak hogy a szegények egy kis tüzelőanyaghoz jussanak.

Miután az elnöki jelentést az egyesületi közgyűlés tudomásul vette s a számvizsgálók jelentései alapján a számadásokat jóváhagyta, az elnök meleg szavakban emlékezett meg azokról, kik anyagi hozzájárulásukkal az egyesület működését lehetővé tették a nehéz viszonyok s kedvezőtlen körülmények között is. Az egyesület tisztára egyházi férfiak adományaiból segélyezi a helybeli szegényeket. Ez oly tény, amely mellett egyszerűen napirendre térni nem lehet. Ezért a közgyűlés az elnök indítványára egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott első sorban bibornok püspök urunk Ó Eminenciájának, ki 7920 K-as adománnyal lehetővé tette, hogy az óriási drágaság dacára a szegény családok százait lehetett egész éven át élelmiszersegítséggel s a karácsonyi ünnepek alkalmával egy kis tüzelőfával ellátni. Hogy ily széles körben mozoghatott az egyesület, azt egyedül a főpásztor kegyes jószágának lehet köszönni.

is bedönteni, ha valami útjába áll az ő tervének, akaratának.

— Mi-e? ! Az, hogy az a gézengúz, himpellér inas kenyér nélkül enné meg a kolbászt.

— Micsoda? ! Hogy kenyér nélkül enné meg a kolbászt? ! — foryant fel a mester vérben forgó szemekkel és máris felugrott a padkáról. — Mit mondasz? ! Kenyér nélkül? ! No megállj, te gazember!!! — és rohant be a konyhára, ahol a gyanutlan inast fülön ragadta.

A szegény Jancsit a váratlan gorombaság igen meglepte, de még jobban az, amit a gazdája monda:

— Hát te akasztófavirág, te országos gazember, hát te . . . hát te — és minden „hát te” után egy pofon következett.

Jancsi azt gondolta, hogy a gazdája gondolatolvasó és azért veri meg, hogy Jancsi látott a plébános ur kertjéből kihajolni egy almafát, tele gyönyörű, egészséges, leves, izes, gömbölyű piros almákkal, amelyekre vonatkozólag Jancsi inas kimondotta estefelé, hogy azok az ő vacsorája fog-nak lenni, mert látta, hogy ma más vacsora nincs kilátásba helyezve. Ugy függött lelki szemeivel rajtuk, mint az óriás kigyó a vacsorájára szánt nyulon vagy őzikén. És ekkor szakadt rá a vihar.

— Hát te kenyér nélkül ennéd meg a kolbászt? ! — pofozá hegyibe dühét a mester, akit e közben mindig növekvő lelki megkönnyebülés környezte, mert ilye, a sok gyalázatosság felett érzett mérgét, amit a felesége hisztériás

nyelve ma rázúdított, kiadhatja. — Hát te kenyér nélkül ennéd meg a kolbászt? !

Jancsi félreugrott, az ajtó küszöbre és onnan kérdé, hogy

— Melyik kolbászt? ! — és már-már ébredt benne a gyanu, hogy utóbb is kolbász lesz vacsorára, mire ő kijelentette volna, hogy kenyérrel eszi meg, de azért titkos gondolatként az almákat mégis konfektnak szánta, mert ha nem ő lopja el, ellopja más; midőn hallja a mester szavait:

— Hát azt, a melyik lenne, ha pénzünk lenne és ha . . .

— Ccc! Ccc! Brühüh! — tört ki a Jancsi jókedve és hangos nevetéssel elszaladt, átvette magát a kerítésen, mint egy légtornász és megette még ama éjjel az almákat és egy kazalba meghuzódva, szépeket álmodott; de a képe fel volt dagadva a pofozástól.

Az ellenzék már most elveri a kormányt, pedig még nincs vége a háborúnak; addig pedig amíg vége nem lesz, nem lesz választás, választás nélkül nem lehet új kormány, illetve oly kormány amely az ellenzékkel kerülne ki és ha lesz is valamikor választás, kerülnek-e kormányra és stb.

Kár azt a szegény suszterinasit olyan nagyon előre megverni, mert hol van még a kolbász? !

Jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés Csizsárik János prelátus-kanonok urnak, ki szintén tekintélyes összeggel mozdította elő a helybeli szegények segélyezésének ügyét. Nagy lelkesedéssel mondott köszönetet a közgyűlés Ádám Iván apát-kanonok, volt plébános és egyesületi elnöknek is, ki megteremtette s éveken keresztül buzgó odaadással vezette ezt az egyesületet s állandóan anyagi támogatásban is részesítette. Az egyesület nyugodtan tekinthet a veszprémi szegényügy jövő napjai elé mindaddig, míg ily nemes szívek és erős lelkek támogatják működését.

Szívből fakadó őszinte köszönetet mondott az elnök az egyesület buzgó kerületi elnökeinek és lelkes munkatársaiknak is, kik időt, fáradságot nem kímélve, az igazi keresztény szeretet műveit, az irtalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolták.

Az 1917. évi munkaprogrammot is megvitatta s megállapította az egyesület. Minthogy a drágaság folyton növekszik s az egyesület anyagi ereje sem végtelen, elhatározták, hogy az egyesület csak a legszegényebb 250 helybeli család segélyezésére szorítkozik a jövőben. Így az egyesület mostani állandó szegényei körülből mind megmaradhatnak, de újabb szegényeket segélyezésre csak akkor vesz fel az egyesület, ha halálozás vagy elköltözés folytán a numerus clausus megkevesbednék. Így majd az egyesületi szegények rendszeres segélyezése főleg a téli időben kettős cédulák kiosztása által még jobban biztosítva lesz.

Minthogy a tűzfabehozatal is rengeteg költségbe kerül, a jövőben más módon fog az egyesület saját szegényeinek tűzfelanyagot biztosítani. Elhatározták, hogy 4—5 vagon szénét fog vásárolni az egyesület s úgy fog szerződni a szénkereskedővel, hogy az kéthetenként szénjegy ellenében 10—10 kgr. szénét szolgáltatson ki az egyesületi szegényeknek, akik a beszállítást ily kis mennyiségnél maguk is elvégezhetik. Így a beszállítás költségeit meg lehet takarítani s annál több tűzfelanyaggal lehet a szegényeket ellátni. A közgyűlés felhatalmazta az elnököt, hogy ilyen irányban a szükséges lépéseket megtegye.

Az elnök megköszönte a megjeleneknek a szíves közreműködést s kérte az urnókat, hogy az Ur Jézus nevében továbbra is szeretettel és türelemmel gondolják a szegényeket s a közgyűlést bezárta.

Midőn a közgyűlésről távoztunk, önkénytelenül is a „holt kéz”-ről s a „feketé”-ről szóló földművelvények jutottak eszünkbe. Ime az egyházi javak birtokosai nagy összegekkel áldoznak a nyomor enyhítésén, nem zárkoznak el a szükségben szenvedőktől. A „patrimonium pauperum”-ból gazdagon részesülnek a szegények, kiknek halálamája fogja mindig kísérni a nemeslelkű adományozókat és az egyesületi buzgó tagokat. K.

Az új adótörvényekről.

I. Jövedelemadó.

Ismeretes dolog, hogy az állam bevételeinek szükségessé vált szaporítása céljából a törvényhozás az elmúlt 1916. évben több új adótörvényt alkotott, amelyekkel a nagyobb jövedelmű és vagyonú személyeket újabb és fokozatos terhével alá vonja. Ugyanekkor azonban adóbevételeinek növelését egy már régi, de terhebb és szélesebb rétegeket érintő adótörvény felhasználásával megoldotta. Ugyanis az 1914—16. évi időszakra kivetett III. oszt. kereseti adó érvénye 1916. év végével lejárt, azonban újabb kivetés nélkül a három évvel ezelőtt kivetett adók érvényét 1917. 1918. és 1919. évekre meghosszabbították.

Az életben lévő III. oszt. ker. adónál a tiszta jövedelem 10 %-a fizetendő adóként, már pedig az új tárgyalások után elkerülhetetlen lett volna a valószínű jövedelem adóztatása. Az ipari, üzleti és értelmi foglalkozású egyének közül tehát azok, akik jövedelmi adó alá fognak kerülni, alig veszítenek, a többiek pedig határozottan kedvezésben részesülnek.

A jövedelemadó már 1915. és 1916. évben is életben volt, de csak a 20 000 koronán felüli jövedelmekre és csak ideiglenesen a hadsegélyezési célokra. Az 1916. évi XXVI. t.-c 1917. évi január 1-től véglegesen életbe lépett mint új adó-nem és kiterjesztett a 10 000 koronán felüli jövedelmekre is. Miután az anak idején elhalasztott 1909. évi törvény óta ezen legújabb már az ötödik ezen vonatkozású törvény, egy kis összefoglaló tájékoztató szabad legyen szolgáltni.

Jövedelemadót köteles fizetni mindenki, akinek évi összes jövedelme 10 000 koronát meghalad. Miután a jövedelemadónak személyi adójellege van, a pénzintézetek, részvénytársaságok, szövetkezetek, alapok, alapítványok, egyházak, szerzetesrendek, kereskedelmi cégek, betéti társaságok és egyéb társasvállalatok mint ilyenek jövedelmi adót nem fizetnek, hanem ezek részvényesei vagy tagjainál fognak az osztalékok jövedelmeként számítani. Mindig a személy és pedig a család fő adózik, még pedig a közös háztartásban élő családtagok jövedelme is nála számítandó fel, kivéve ha a családtagok jövedelme nem kerül a család fő rendelkezése alá.

Annak megállapítása céljából, hogy valakinek évi összes jövedelme 10 000 koronát meghalad-e, számításba veendő az adómentes jövedelem is, de természetesen ily esetben az összes jövedelemből csak az adóköteles jövedelemre eső rész adóztható aránylagosan és így jövedelemadót fizet az is, akinek adóköteles jövedelme ugyan 10 000 koronán alul van, de az adómentessel együtt meghaladja.

Nem esnek jövedelemadó alá a fegyveres erő és csendőrség tagjainak ezen szolgálatból eredő járandóságai. Ugyanigy tekintenek a mozgósítás folytán bevonult egyének akár csapatszolgálatban, akár másol katonai igazgatás alatt szolgálnak. Mentések a közszolgálatban levők összes járandóságai, a magánisztriviselek járandóságai pedig 20 000 koronáig. Ha azonban mindezeknek egyéb jövedelmük is van, egyéb jövedelmük után adózni tartoznak, ha együttes jövedelmük 10 000 koronát meghalad. Nem adóköteles a hazai ipar pártolásáról szóló törvény szerint adómentes vállalatból eredő jövedelem, de az összes jövedelem elbírálásánál ez is beszámítandó. Egyedül a közszolgálati és magánalkalmazottak meghatározott hivatali vagy szolgálati kiadással járó, terhelte járandóságai maradnak figyelmen a jövedelem megállapításánál. Figyelmen kívül marad még a közszolgálatban levők háborus segélye is.

Adóköteles jövedelem különben az adóköteles személynek bármely forrásból eredő akár tényleg befolyó, akár őt megillető pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb bevétele, származék az akár ingatlan, akár tőkevagyonból, vagy személyes kereseti foglalkozásokból. Adóköteles jövedelemnek számítandó a saját házában maga által lakott vagy fentartott lakás bérletéke, vagy az illetményképes esetleg ingyen birt lakás bérletéke. Adóköteles jövedelem a sajátjából felhasznált vagy illetményképes esetleg ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikke pénzértéke.

Jövedelemadót mindazon vagyon hozadéka és mindazon foglalkozás jövedelme után fizetni kell, mely az adókiutés befejezéséig adózónál megvan. Különösen megemlítendő, hogy jövedelemadó köteles minden értékpapír, kötvény, záloglevél kamata, vagy osztaléka, akár adómentes, akár nem, adóköteles minden betét még a postatakarékpénztár betét kamata is.

A jövedelemadó vallomás kétféleképp tehető meg és pedig elég, ha létező vagyontárgyakat és jövedelemforrásokat egyenként, de pontosan megjelöli, vagy részletes vallomást ad. Az adózó érdeke, hogy részletes és elfogadható vallomást adjon, mert különben többféle levonás kedvezményről esleik és akkor külső ismertető jelek és összehasonlítás útján, reá bukást rendeli a törvény. Helyes vallomásban a nyers bevételből levonható tetelek levonása után fennmaradó jövedelmet szám szerint kell kiüjtetni és a vallomás akkor érvényes, ha keltező és aláírva van.

Levonandók a nyers bevétel megszerzésére, kiutelésére, biztosítására, fentartására, a feltárási vagyon karbantartására, pótlására, kezelésére, a közös háztartáshoz nem tartozó gazdasági, vagy üzleti alkalmazottak járandóságaira fordított kiadások, egyezőval a rezsiköltségek. Levonandók az épületek rendszerint karbantartási és tatarozási költségei, a múlt évi üzleti veszteségek, a kamat, járadék, bér és haszonbér veszteségek, perköltségek, de mindezeket igazolni kell.

Levonandók a kamarai díjak, a közvetett adók, illetékek és alkalmazottak utáni járulékok. Ezek

levonása után fennmaradó jövedelmet kell a valószínűságra írni. Az egyes jövedelmi ágak ily módon előálló összegéből még levonandók az adóköteles által fizetendő akár pénzintézeti, akár magán-személyektől vett kölcsönök kamatai, azonban a hitelezők nevei felemlítendő. Levonandók a ház-szónberek, szőlőfelújítási kölcsönök kamatai, a kegyuri terhek, nyugdíjak, az életbiztosítási díjból 200 kor., a családtagokéval 400 kor., a megelőző évben tényleg fizetett állami egyenes adók és azok járuléka, levonhatók a megelőző évben hadsegélyezési célokra adott önkéntes adományok. Egyéb adományok és segélyek azonban nem vonhatók le, valamint a nyers bevételből vagyon gyarapításra, üzlet nagyobbitásra és adósságok törlesztésére fordított összegek sem. Nem vonhatók be a közös háztartásban élő családtagoknak az üzletben fekvő tőkének kamatai, valamint ezek munkájának értéke, továbbá a neveltetési és általában személyes szükségletek értéke, végül a közös háztartáshoz tartozók és a háztartási személyzet ellátásának értéke sem.

A vallomás az előirt iven adandó be, mielő az adózó jövedelmének és terhének részletezését vagy a nyereség- és veszteség-számlát is csatolhatja. Általában a megelőző gazdasági vagy üzleti év jövedelméről kell vallani.

Aki vallomását a kitűzendő időre be nem adja, jövedelemadójának 5 %-át fizeti, aki pedig még felhívás dacára sem ad vallomást, adója további 10 %-át fizeti pótlék fejében. Aki pedig szándékosan félrevezető nyilatkozatot tesz, vagy jövedelmet szándékosan eltitkol, jövedéki büntető eljárás alá kerül. A jövedelemadó kapcsolatos a vagyonadóval, azért legközelebb arról is kell megemlékezni. Biczi Károly, adóügyi tanácsos.

Nők alkalmazása a veszprémi katonakórházban.

A cs. és kir. hadügyminisztérium egyik legutóbb kiadott rendeletével intézkedik, hogy a katonakórházakban az irodai, ápolói és ház körüli munkák elvégzésére nők alkalmaztassanak. Ezen állások betöltésénél első sorban a háboruban elesett hősök hátramaradt családtagjai, továbbá a harctéren lévő katonák hozzátartozói részesülnek előnyben, de természetesen, hogy ilyenek mellett mások is nyervehetnek alkalmazást.

A veszprémi, balatonfüredi és hajmáskéri katonakórházakban, egyelőre a következő minőségben nyernek nők alkalmazást:

1. 10 (tíz) irodistnok. Mint irodistnok tekintetbe jönnek olyanok, akik a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírják, általános és irodai előképzettségről bizonyítványt tudnak felmutatni. Az irodistnok, kik sem lakásban, sem ételmezésben nem részesülnek, 120 korona havi fizetést kapnak.

2. 60 (hatvan) ápolónő. Ápolónőnek oly nők alkalmaztatnak, akik ápolónői tanfolyamot végeztek és erről bizonyítványt fel tudnak mutatni. Az ápolónők lakást és ellátást kapnak, továbbá segédápolónői minőségben 2 korona, ápolónői minőségben 4 korona napidíjat.

3. 30 (harminc) a ház körüli teendők elvégzéséhez szükséges cseléd. Ezek lakást és ételmezést nem kapnak, hanem a veszprémi helyi szokásoknak megfelelő havi bért.

A pályázóktól megkívánja a kórházparancsnokság, hogy 18-ik életévüket betöltötték és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem eső előéletűek legyenek.

A kórházparancsnokság felhívja mindazokat, akik ezen állásokra elnyerni óhajtják, hogy bármely napon délután 2 és 4 óra között a veszprémi cs. és kir. tartalékkórház (polgári és kereskedelmi iskola) számvevő irodájában földszint 9. szám személyesen jelentkezzenek.

A város háborus pere. Veszprém városának a háborúval kapcsolatos érdekes pere foglalkoztatta mostanában a bíróságot. Taub Jetti debiczai (Galicia) kereskedő az 1914. évben 28 hordó petrolumot rendelt egy galiciai cégtől. A vételár 1000 K előlegezt adott és a cég 1914. novemberben a petrolumot 895 K 98 l után-vétellel terhelten Jasióban vasútra feladta. Az árú

a vasut utnak indította, fuvarozás közben azonban olyan területre ért, amelyet az orosz előrenyomulás miatt kitért, mire a vasut a petroléumot sok más szállítmánnyal együtt elindította a „Hinterland” felé. Ebben az utatásban a szállítmány 1914. november 17-én a jutasi állomásra érkezett és december 2-ig kiváltatlanul ott vesztegelt. Veszprém város hatósága tudomást szerzett erről és mivel petroléumra éppen nagy szükség volt, a város jól felfogott érdekében igyekezett megszerezni azt. Úgyes formát is talált erre s megkereste az állomásparancsnokságot, hogy egy honvédelmi miniszeri rendelet alapján a petroléumot katonai érdekekből is nélkülözhetetlen világítási célokra a városnak engedje át. A katonai hatóság ezt a kérelmet teljesítette is s a petroléumot rekvirálta és átadta a városnak, amely kifizette az utánvételi összeget és a 419 K 90 f. fuvarköltséget, a petroléumot beszállította és részint a városi villamos mű akkori tulajdonosának, a Siemens és Schuckert cégnek, részint veszprémi kereskedőknek 2562 K 11 f.-ért eladta, magára vállalván a katonaság helyét a tulajdonossal szemben való felelősséget.

Taub Jetti csak 1915. május havában tudta meg nagy utánjárás után, hogy hova került petroléumja, mire a városhoz fordult az őt megillető összeg kifizetése iránt, követelve azt az összeget, amit a város az elsőrendű kőolaj értékesítéséből bevett. A város azonban csak a közönséges kőolajra megállapított térítési árat volt hajlandó megfizetni, de azt is csak úgy, ha Taub Jetti igazolni tudja kizárólagos tulajdonosi minőségét.

A tárgyalások nem vezettek eredményre, mire Taub Jetti a veszprémi kir. járásbírósnál pert indított a város ellen 1617 K 22 f. megfizetése iránt. A kir. járásbírósg elfogadta a város védekezését s arra az álláspontra helyezkedett, hogy a petroléum a katonaság részére lett törvényszerűen igénybe véve, a hadiszolgáltatásról szóló 1912. LXVIII. t.-c. szerint a térítmények a közös hadügyi tarcát terhelik, az ilyen igények felett a törvényben meghatározott módon összeállítandó miniszeri vegyes bizottság határoz, Taub Jettinek tehát bírói uton nincs keresetességi joga és ez okból keresetével el is utasította. Taub Jetti felebbesztés folytán a veszprémi kir. törvényszék polgári felebbesztési tanácsa dr. Strausz Sándor kir. törvényszéki bíró elnökletével, Csajághy Károly és Szabó Sándor kir. törvényszéki bírok részvételével érdekes elvi álláspontra helyezkedett. Megállapította, hogy a város Taub Jetti 28 hordó petroléumjának bírókára a katonaság formai kieszközölésével helyezte magát. A petroléum megszerzése nem a katonaság részére, hanem a város köz- és magánvilágítási céljaira volt szükséges, az erre irányuló kezdeményezés nem a katonaságtól, hanem a várostól indult ki, miért is kimondta, hogy ez az eljárás nem felel meg a hadiszolgáltatásról szóló törvényben meghatározott eljárási módnak és nem fedi a hadiszolgáltatásra való igénybevételnek a törvényben megállapított fogalmát.

Ezek alapján Taub Jetti keresetét érdemleges elbírálás alá vette s megállapította, hogy a városnak a petroléum értékesítéséből 1186 K 23 f. tiszta bevétele volt és a kir. járásbírósg ítéletének megváltoztatásával a várost ennek megfizetésére kötelezte. A város felülvizsgálatai kérelme folytán a győri kir. ítéltábla felülvizsgálatai tanácsa a napokban foglalkozott a fontos gyakorlati jelentőségű, háborús jogesettel és magává téve a törvényszék álláspontját, helybenhagyta annak ítéletét. S.

— **A Balatoni Szövetség** rendez évi közgyűlését gróf Batthyány Lajos elnöklete alatt tagjainak élénk érdeklődése mellett tartotta meg Buda-pestin. Megjelentek a közgyűlésen többek között Balás Bela, a balatoni miniszteri biztos, Hertelendy Ferenc alelnök, Óvári Ferenc ügyvezető alelnök, a balatoni vármegyék közigazgatásának, valamint a fürdő- és nyaralótelepeknek képviselői nagy számmal. Gróf Batthyány Lajos köszöntve a megjelenteket, melegen üdvözölte Balás Bela miniszteri biztost, kinek a balatoni ügyek előbbrevitele körül kifejtett buzgalmit elismeréssel emelte ki. Annak a reményének ad kifejezést, hogy elkövetkeznek az alkalmas idők, amikor ez a buzgalom teljes mértékben érvényesül. Az évi jelentést Cséplő Ernő titkár terjesztette elő, vázolván ennek keretében azt a munkát is, amely a Szövetségre a legközelebbi időkben vár. Jelenti, hogy a Siófokon, Balatonalmádiban és Balatonfűfőden működő szövetségi bizottságok iránt ma legjellegesebb bizalom nyílt meg, az alakulás alatt levő gyengébb szövetségek alapítójeének kiegészítésére Balás Bela miniszteri biztos támogatása révén a földmívelésügyi

miniszter tíz év alatt visszafizetendő huszezer korona kamatmentes állami kölcsönt eszközölt ki. A közgyűlés élénk helyesléssel vette tudomásul a jelentést. Ami az árvízveszedelmet illeti, amely a legutóbbi években 7—8 millió korona árá kárt okozott a déli part villatulajdonosainak, a szövetség azt reméli, hogy az eddigi kár fokozódni már nem fog. A Sió kotrásának hosszán elhúzódó munkálatait ugyanis ez év végéig be kell végre fejeznie a megbízott részvénytársaságnak, amelynek működése mint pörös feleket állította szembe az állammal. Addig is, míg a villatulajdonosoknak a kártérítés iránti mozgalmak alakot ölt, az is megnyugtató valamelyest, ha legalább a partok pusztulásának vége szakad. Behatón foglalkozott a közgyűlés a Balatonvidéki villamosművek kérdésével is. Erre vonatkozólag tudvalevően a Hazai villamossági r.-t. aszfóli telepet kínálják a szövetségnek. Ez a telep azonban hefejezetlen; még a külső fala is vakolatlanul maradt az elmúlt nyár fűrdőzöire. A szövetségnek tavaly az volt a terve, hogy ezt a telepet átveszi és ebből a célból másfél millió részvénytársaságot szervez a Balatonpart érdekeltségéből. Most ez úgy módosul, hogy csak úgy szerzik meg az aszfóli telepet, ha az anyagi kár és tulfizetés nélkül illeszthető be a szövetség részvénytársaságába. Ha ez nem volna lehetséges, akkor külön centrálét fognak építeni. Midez február 18-ig el fog dőlni, amikor az alapítandó részvénytársaság javára ötvenegy millió jegyzést remélnék.

Egy tollvonással — az U. hajók ellen.

Azzal a kicsiny energia-befektetéssel, amely egy tollvonás létesítéséhez feleslen elegendő, amely talán egyetlen adag élelőre használódik el, ha az ember ásitásra tárja fel kebelét, egy ilyen tollvonással háboruban is igen jelentékeny eredményeket lehet elérni. Hogy ne a legkisebb példát hozzuk fel, hisszük, hogy egy tollvonással — persze ebben a kifejezésben úgy az „egy”-et, mint a „tollvonás”-t képletesen kell értenünk — alkalmas kéz alkalmas aktán véget vethetné az egész véres, rettenetes katasztrófának.

De hogy az „egy tollvonás” se több, se kevesebb, minden metafora nélkül, még csak nem is abban az átvitt értelemben, amikor aláírást értünk alatta, hanem így, ahogy szerény néhány betűből összefüggő meghúzódik a sor végén vagy közepén, avagy ahová a szedéskor éppen kerül, hogy ez az „egy tollvonás” valami stratégiai eszköz, valami vereségeket kipótoló, kiegyenlítő regeneratív erőforrás legyen, ezt is megértjük, ezt is megtanulhatjuk a háború harmincegyedik hónapjában. Hogy kitől? A józan, a praktikus, eszes és realis angoloktól. Nem tévedés! Szigoruan szakdologról van szó: tengerről, tengerészetről, kereskedelemről. Ezekben pedig csak feltétlenül szakértők az angolok!

A németek a múlt év két utolsó hónapjából a tengeralattjárók tevékenységének eredményeiről statisztikát állítottak össze. Eszerint tavaly novemberben 300 000, decemberben 490 000 tonna hajó-úrt pumpoltak tele az óceán sós vizével. Ez két hónap alatt több mint $\frac{1}{4}$ millió tonna, amely többet nem lesz felhasználható arra, hogy az angol clearinghouseok megcsappant tartalma acélkamráinak aranyhőségét kielegtítse, sőt katasztrófájával maga is kincseket érő értékek megsemmisülését jelenti. A nemzetek fuvarosának tonnaértékében ennyi a vesztesége két hónap alatt. Roppant kellemetlen ezt tudni Angliában, lévén ott a tonna arannyal is hitelesebb értékmerője a gazdasági erőnek.

Csakhogy, s most következik a mentő fordulat, egy tollvonással... Anglia egy tollvonással többet tehet, mint Németország száz tengeralattjáróval. Mert Angliának több az esze. A német kimutatás napjától kezdve a hajók legfelső fedélzetét is beleszámitják a tonnatartalomba, amilyen magasságban ott árukat lehet elhelyezni s így

... fél millió tonna területet nyer az angol kereskedelmi flotta egy tollvonással.

Igy kerül egy tollvonással fél millió tonna a levegőbe. Nem tiszteletre méltó eredmény-e ez? Azzal áitítja magát Anglia, hogy a német tengeralattjárókkal szemben ekkora hajófelületet nyert. S ezzel szemben két hónap eredményeképpen csak egy millió tonna csücsül a tenger fenekén. Semmit sem kívánunk forróbban az angoloknak, mint hogy folytassák ezt a hősiess tollvonás-defenzívát, míg az egész kereskedelmi flotta hajóival és sok milliónyi tonnájával az óceán fenekén nem lesz, illetve egy új tollvonással — a levegőben.

Mi lesz azonban, ha majd bekövetkezik az, amiről egyes hírek máris regélnék, hogy a kiehéztők egyre éhségesebbek lesznek. Ez az eshetőség pedig annál biztosabban kopogtat Anglia kapuján, minél több tonna kerül a tenger fenekére és a levegőbe. Az ilyen tonnakkal ugyanis a legnagyobb zsonglör sem képes egy szűkösen ellátott és alig valamit termelő országnak élelmet szállítani. Kíváncsian várjuk, egy tollvonással lehet-e majd az éhező millióknak kenyeret adni?

Dr. H. F.

H I R E K.

— **A veszprémi Oltáregylet** havi szent óráját vasárnap, f. hó 4-én d. u. 5 órakor tartja az angolkisasszonyok intézetének templomában. A vezetőség kéri, hogy a tagok minél nagyobb számban vegyenek részt az ajátosságon.

— **Kitüntetés.** Öfelsége Vécsey Géza 31. h. gy.-ezredbeli alezredesnek, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül a hadidiszítményes 3. osztályu vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **Kitüntetett katonaoorvos.** A király dr. Szabó Zsigmond ezredorvosnak, aki önként jelentkezett hadiszolgálatra s már több mint két esztendeje harctéri szolgálattal teljesít, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül a hadiékítményes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Halálozás.** Özv. Benacsek Jákóné, szül. Spergh Julia f. hó 30 án életének 77-ik évében az Urban csendesen elhunyt. A megboldogult földi maradványait csütörtök d. u. az alsóvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra. Három gyermeke, közöttük Benacsek Bela, az egyházm. alapítv. hivatalai főkönyvelője s nagy rokonság gyászolja a szép életkoru, nemeslelkű urasszonyt. Nyugodjék békében!

— **Katonai kitüntetések.** A király öfelsége a koronds aranyéremmel kitüntetés adományozta a vitézségi érem szalagján az ellenség előtt teljesített kitűnő és önfeláldozó szolgálatai elismerésül dr. Fehér Marcel népfelkelő-főorvosnak, — a hadidiszítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül Bubik Lajos szkv. főhadnagynak, továbbá elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerés ujlág tudtul adassék az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül Nyilási Peter tart. hadnagynak, — a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adassék az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül Fülöpp Lajos tart. hadnagynak, — az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül dr. Vörös Imre népfelkelő-főhadnagynak.

— **Új kóroorvos.** F. évi január hó 27-én megtartott választáson veszprémi-vidéki kóroorvossá dr. Sommer Ferencet választották meg egyhangulag. A megválasztott új kóroorvos jelenleg a harctéren teljesít szolgálatot, felmentése iránt a lépések megtörténtek.

— **Vörös Kereszt kitüntetések.** Ó cs. és kir. fensége Ferenc Szalvator főherceg a veszprémi cs. és kir. tartalékkórházhoz beosztottak közül a következőknek adományozta a vörös kereszties hadiékítményes kitüntetéseket, a katonai egészségügy terén szerzett érdemeik elismerésül: Tessényi Dező és Gold Jenő őrmestereknek az ezüst díszérmét, Szabó Géza, Bórovics Sándor, Fodor Ernő, Weisz Lőrinc szakaszvezetőknek, Baczkár János, Matula János, Miklós János őrzetőknek, Malobiczky Kálmán, Raffinger Ousztáv, Góder Ernő,

Pápai József, Dömötör Antal, Dvoracek Károly és Druga István népfelkelőknek, Szalai Rózsi szakácsnőnek, Krizsek Mária, Vajda Margit, Sadi Mariska és Nagy Margit ápolónőnek a bronz díszérmet. A kórházparancsnok nevében a kórház gazdasági tisztjei háziünnepély keretében tüzték fel a díszérmetek a kitüntetetteknek.

— **Dalosaink a templomban.** Kedves, szép szokása állandóul meg a veszprémi Dalegyesületnek. Műsorát énekszámokkal is gazdagítja s ezeknek művészi előadásával bensőbb áhitatra indítja a templomban imádkozókat. Gyertyaszentelő Boldogasszony napján is a székesegyházban énekeltek a tizenegyórai szentmise alatt. Ajkukon talán sohasem csendült meg szivhezszólóbban a *Boldogasszony Anyánk* fenséges dallama, mint ezen a napon. Az ének színezését nem a partitúra jelzései, hanem áhitatos lelkek meleg érzései irányították. Nagy hatást keltett e kitűnő énekkar Beethoven *Isten dicsősége* című örökértékű zene énekelése. Befejzésül a kar, most már másodszor, *Gaál* István mezőkövesdi főkantór *Fohász a békéért* c. gyönyörű szerzeményét adta elő. Szóloja varázshatással csendült meg *Csajághy* Károly szép baritonján s a karnak szárnyalóan esedőli fohászát könnyek megindította a buzgólkodók. Az istenistíztetek áhitatának, magasztosságának emeléseért minden szép elismerés megilleti nemes törekvéssel buzgólkodó dalárdánkat.

— **A utazó közönség-érdekében.** Háboruban vagyunk s mindenki belátja, hogy a vasutak óriási szolgálatot tesznek. Azért nem ütközünk meg azon, ha a vasutak mostanában többször késnek. Azt is megértjük, hogy a csatlakozó vonatoknak hosszabb ideig nem várakoztatják egymásra. Mégis az utazó közönség érdekében kívánatos volna, ha a veszprémi állomáson is idejében tudatnák az utasokkal az alimádi vonatok nagyobb késését, amikor a celli vonatok menetrendje szerint jutason nem várható összeköttetés. Így elkerülhetővé válna az utazó közönség keserű csalódása. Mert akinek sürgős ügyben és nem luksusból kell utaznia, ha idejében értesül a késésről, bármiként is igyekszik eljutni Jutásra, sem hogy lemaradjon. Más állomásokon tapasztalt idevágó gyakorlat bevezetése a veszprémi állomáson sem ártana.

— **Egészségügyi hadnagyságok.** Ő Felsője Steiner Andor, Lázár Lajos, Moser Karoly, Schmidt Lajos Agoston, Szomonyi István és Kertész Aladar 31. hónapig gyalogezredbeli egészségügyi tartalékos zászlósokat hadnagyként nevezte ki.

— **Tiszti szemle.** A hadügyminiszter elrendelte, hogy tartalékos tisztek és havidíjasok, továbbá hadapródjeltek, akik felmentésük folytán nem tenyleges viszonyban vannak, jelentkezni kötelesek. A közös tisztek január 31-én jelentkeztek, a honvédség szemléje pedig febr. 15-én lesz. A tart. tisztek és havidíjasok tartózkodásuk helye szerint illetékes honvédkiegészítő parancsnokságnál, a hadapródjeltek tartózkodási helyükhöz legközelebb eső honvédkieg. parancsnokságnál kötelesek jelentkezni.

— **Tanfolyamok híre.** Községi jellegű iskolák dologi kiadásait fedezésére államsegélyt nem kaphatnak Ezek fedezéséről saját maguk kötelesek gondoskodni.

— **Cukorjegyek.** Az új cukorjegy csak a most folyó összeállítás befejezése után oszlik ki. A fejkvóta 70 dkgr. Ugyanez a jegy meghatározott mennyiségű kávébeszerzésre is jogosít s így kávéjegyül is szolgál. Mulnikor megemlítettük, hogy a tisztviselők egyesülete a cukorfejkvóta felemelést kéri. Hogy ez nem peldatlan eset, bizonyítja a somogyi megyei alispán rendelkezése, amely az egyéneknek kiszolgáltatandó cukor maximumát a tisztviselői kárnál s az ezek sorába vett egyéb közéletben részesülőknek személyenként 1 kgr.-ban, az ipari s általában a középosztályban 70 dkgrban, végül az egyéb ellátandóknál 45 dkgrban állapítja meg. Mert — az indoklás szerint — a köznép háztartása koránt sem olyan, hogy abban minden egyéneknek szüksége volna egy kgr. cukorra. Somogyban sok ezer család van, amely számos tagja dacára alig fogyasztott el eddig havonta egy vagy másfél kgr. cukrot. Így a maradvány visszaélése ad okot. Így van ez más vármegyében is.

— **A keményítő legmagasabb ára.** A hivatalos lap egy rendeletet közöl, melynek értelmében a keményítőért és keményítőtermékekért

követelhető legmagasabb ár mmázsánként 250 kor., szőrpé, és szőlőcukorra nézve 325 kor. A kicsiben való árusításnál 15 % drágább lehet.

— **Foglalkozás nők részére.** Felhívjuk t. olvasóink figyelmét lapunk mai számában megjelent „Nők alkalmazása a veszprémi katonakórházban” című cikkünkre, mely szerint a kórházban 100 nő nyer alkalmazást.

— **A közlekedés haszna.** A szomszédos Székesfehérvártól a városi hatóság közvettette a közlekedési bizottság zárszámadásait. A tiszta jövedelem eddig 134 358 K 38 f. A tisztán 34 349, a sertésvágáson 58 367 K haszon maradt. Itt említhetjük meg, hogy e városnak városi közös konyhája is van 380 kosztossal. A katonaság részéről is igénybe vehetik 20 % arányszámban. Ez a konyha Székesfehérvárnak legszebb háborús intézménye, mellyel csatlakozott Győr, Szombathely s egyéb városok hasonló alkotásaihoz. Lelektáplálta akaraterő, a köz javát néző önzetlen, buzgó, meg nem hátráló munkaképváltozat csak ilyen szegényeket éltető közintézményeket.

— **A vas vízmelegítők árai.** A takaréktűzhelyekbe besüllyesztett vörösréz vízmelegítők pótlására szolgáló vaslemez vízmelegítők és az üstnyílás befedésére szolgáló vaslemez fedőlapok legmagasabb árait a m. kir. miniszterium a következőképp állapította meg: A jelen §. 1. és 2. pontjában megnevezett árukra nézve és az értük bekövetelhető legmagasabb árak a következőkben állapítottak meg: 1. A takaréktűzhelyekbe besüllyesztett vörösréz vízmelegítők pótlására szolgáló 5—7 mm. vastag vaslemezről készült, kívül és belül horganyozott vízmelegítő fedővel együtt a) nagyban való eladásnál, a gyárban érté, kilogrammonként 4 korona 50 fillér, b) kicsinyben való eladásnál kilogrammonként 6 korona. 2. A takaréktűzhely lapján levő üstnyílás lefedésére szolgáló, négy ponton a tűzhelylapoz erősíthető, fekete vaslemezről készült fedőlap a szorítóvasakkal együtt a) nagyban való eladásnál, a gyárban érté, kilogrammonként 1 korona 50 fillér, b) kicsinyben való eladásnál kilogrammonként két korona. Az árúsi, aki az 1. §-ban meghatározott valamely árucikket a hatóságilag megállapított árnál drágábban árusít, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető penzbüntetéssel büntetendő.

— **Vonalszakaszjegyek a Déli Vasuton.** A Déli Vasut a magyar korona országai területén fekvő vonalain a jövő hó 1-én új személydíjszabás lép életbe, amely egyebek közt a havi vonalszakaszjegyekre vonatkozó díjszabási határozmányokat is tartalmaz.

— **Felmentés tavaszi szántásra.** A kormány az 1917. év folyamán végzendő gazdasági munkákra is fenntartja a 600—1916. sz. rendeletet. Ennek értelmében a felmentéseket már a tavaszi szántási munkára megadják.

— **Katonazenekar segédszolgálatosokból.** Emeltetjük ma, hogy a katonai kormányzat úgy Ausztriában, mint Magyarországon beszüntette a katonai zenekarokat és a frontszolgálatra alkalmas muzikusokat a csapathoz osztotta be. Ennek dacára is lesz részünk a katonabandák játékában. A katonai kormányzat ugyanis legújabb kelerül rendeletével megengedte, hogy a segédszolgálatosnak minősített katonai zenészek továbbra is a zenekarban maradhatnak, amely tehát így nem oszlik fel, csak alaposan megfogyatkozik.

— **A katonai felmentések.** A honvédelmi miniszter 2252—eln. 4—1917. sz. alatt a következő távirati körrendeletet bocsátotta ki:

„A hadügyminiszter ural egyetérőleg felhatalmazom az elsőfokú közigazgatási hatóságokat, hogy a bemutatott szemléken alkalmasnak talált és felmentésre javaslatba hozott népfelkelőknek abban az esetben, ha bevonulásuk a közérdek, közigazdaság vagy mezőgazdaság nagyfokú hátrányára lenne, megengedhessék, hogy felmentésük elintézését polgári foglalkozásukban bevéthassák; ez az engedély azonban legfeljebb 6 hétre szólhat. Ha ezen idő alatt a felmentési javaslat el nem intézték, a bevértési engedély egy ízben legfeljebb négy hétre meghosszabbítható, az illető bevértési engedéllyel látandónak el és arról az illetékes cs. és kir. kiegészítési vagy m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokságok azonnal értesítendő. Ugyanez az engedély megadható a meghatározott időre felmentett és további felmentésre javaslatba hozott népfelkelőknek is.

Ez a bevértési engedély nem adható meg oly egyéneknek, akik már katonai szolgálatban állanak és akár közigazgatási, akár mezőgazdasági szempontból néhány hétre felmentve, illetőleg szabadságolva voltak. A mező- és erdőgazdasági érdekekből meghatározott időre engedélyezett és március hó 31-én lejárt felmentések szükséges meghosszabbítására legközelebb hivatalból fog intézkedés tétetni.

Az elsőfokú közig. hatóságok meg felhatalmaztatnak, hogy ilyen bevértési engedéllyel az okvetlen szükséges, a közigazgatási szolgálatban álló és meghatározott időre eddig már felmentett közös hadseregbeli és honvéd tartalékosokat és póttartalékosokat is elláthassák. A főispánok ezenkívül felhatalmaztatnak, hogy a f. évi január hó 29-én már bevonult népfelkelőket oly esetekben, amikben a legszörnyebb elbíráls mellett az illetők polgári foglalkozásukban tényleg nélkülözhetetlenek, a fölmentési javaslatnak az illetékes minisztériumhoz való továbbítása mellett a kiegészítő parancsnokságnál 6 heti, azonnali ideiglenes fölmentésre javaslatba hozzák. Minden bevértési engedély megadása a fölmentési javaslatban feltüntetendő.”

— **Az élet tartama.** Tudományos megfigyelések szerint százezer olyan ember közül, aki 25 éves korában teljesen egészséges volt, 40 ezer éri el a 70-ik, 12 ezer a 80-ik, 740 a 90-ik, 5 a 98-ik, 2 a 99-ik s 1 ember a 100-ik esziendőt. Az újszülötteknek negyedrésze élete első évében elhal s 25 év után felénél több elpusztul. Az átlagos életkorokból azt következtetik, hogy aki 25 éves korában egészséges, még 38 évet, aki 30 éves korában egészséges, még 34-et, aki 40 éves korában egészséges, még 26-ot, aki 50 éves korában egészséges, még 13-at, aki 70 éves korában egészséges, még 8-at, a 80 éves 4-et, a 90 éves 2-öt remélhet, a 100 évesnek csak hónapjai vannak hátra. — Az állatok közül az elefant 150—200, a szamár 106, a báina 100, a ló, medve 40—60, a kutya, macska, oroszlán 35—40, a szarvasmarha, sertés 20—25, az egér 6 évig éli. A madarak közül a hatyu 300, a sólyom 164, a keselyű 118, a sas 104, a hollók, papagályok, ludak átlag 100, a golya 70, a bagoly 68—100, a tyúk 15—20, a galamb 10 évig élnek. Van olyan teknősbéka, mely 150 éve él fogságban, holott már 300 éves. A varosbéka is él 40 évig. A tengeri kagylók 60—100, az édesvíziek 12—14, a csigák 2—10, a rovarok 2—10, a rák 20 évig is élnek. — A növényvilágból a sárkányfa korát 5—6000 évre, a tiszafát, ciprusot s mammutfenyőt 3—4000-re, a tölgy, gesztenye, cedrus életét 2000 évre becsülik. A libanoni cedrusfák már Krisztus születésekor is ott állottak. A lucfenyő 1200, a hárs 1000, a vörösfenyő 600, a nyárfa 500, a bükk, szil, kőris 300 évig is él.

— **Szesztermelési szövetkezet.** Bakony-szentlászló, Bakonygyirót, Bakonyperd, Romand, Veszprémmarsány, Barsonyos s Magyarszombathely községek szesztermelő szövetkezetet alakítottak s kérték a szesztermelés engedélyét. Ugy halljuk, hogy kérelmüket pártolva terjesztették föl a miniszteriumba. Az alakuló közgyűlésen az első napon 255 szakszervező ülést részt jegyeztek s leköltöttek szesztermelésre 142 hold szőlőt s 71 gyümölcsösöt. A szesztermelés mellett gyümölcsaszással is foglalkozik.

— **Cinkezett edények.** A rézedények bevonásával kapcsolatban dr. Komjáthy László polgármester a következő felvilágosító hirdetést teszi közzé: A hadicélokra beszültetett háztartási rezedények és rézüstök horganyozott (cinkezett) vasedényekkel cseréltettek ki. Az ilyen edényekről savak és savanyú ételek olyan mennyiségű cinkezt kepesek ennek oldható sói alakjában feloldani, melyek, jölehet ezen vegyületek nem tartoznak a hevesen ható mérgek közé, az emberi egészségre még sem tekinthető közömbösnek, sőt bizonyos körülmények között komoly megbetegedése adhatnak alkalmat. Tekintettel arra, hogy főzédenyek készítésére alkalmasabb fémek most nem állnak rendelkezésre, a szoban forgó egészségi ártalom elhárítása érdekében figyelmeztetem a közönséget arra, hogy horganyozott, cinkezett edényekben savanyú ételeket (pl. savanyú kaposztát, paradicsomot, gyümölcs befőttet, gyümölcs ízeket, lekvárt) főzni, melegíteni vagy eltartani mérgezés veszélye miatt nem tanácsos. A magától is könnyen meg savanyodó tej szinten horganyt oldhat fel a horganyozott edényekről. Ahol csak lehetséges, kifogástalan (olmot le nem adó) románcal ellátott cserép vagy vasedényeket kell tehát a szoban forgó háztartási célokra használni.

— **Tűzkárok.** A múlt év utolsó negyedében a somogyvármegyei tűzkár 245.700 koronára rugott. Legtöbb tűzkár volt a csurgói járásban.

— **Ipari áram.** Kaposvártól még szolgáltatják az ipari áramot. Az árat most felemelték s mégis csak 3-5 fillér lesz az egységár hektowatt-óránként.

— **Záróra meghosszabbítása.** Ugy híresztelik, hogy a kormány teljesíti a kávéosok kérelmét s a zárórát az egész országban éjfél 12 óráig kiterjesztik. Valami nagy hasznuk azonban nem lesz a kávéosoknak, mert ez a kedvezmény a híresztelés szerint csak április 1-én kezdődnek, amikor még a nyári időszámítás is újra életre kél. Így aztán mégis csak tizenegyor lesz a záróra.

— **Burgonyarekvirálás.** Somogyvármegyében elrendelték a felesleges burgonyakészletek rekvirálását. Eddig 560 wagon burgonyát vettek zár alá. A rekvirálást január hó végén fejezték be.

— **Egyéves önkéntesi szolgálatról.** A honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértésben körrendeletet intézett valamennyi megyei és városi törvényhatósághoz az 1899-ben született és a fegyveres népfelkelési szolgálatra kötelezett hadkötelesek egyévi tényleges szolgálatá tekintetében. A rendeletben a közös hadseregbe folyamodókra névze mind az egyévi önkéntesi kedvezmény megszerzése, mind a csapatválasztási jog tekintetében az előzően kiadott hasonló tárgyú rendeletektől eltérő rendelkezések foglaltak. Fontos újítás, hogy azok az egyévi önkéntességet folyamodó ifjak, akik nem a községi illetőségüknek megfelelő közös hadseregbeli gyalogsági, vagy vadászcsapat-hoz, vagy pedig bármely különleges fegyvernembeli csapatokba (lovasság, tüzérség, műszaki csapatok stb.) kívánnak önként belépni, az egyévi önkéntesi kedvezmény megadása iránti kérvényüket, amelyben egyúttal a választott csapat-testbe való felvételi engedély elnyerése iránti kérelmet is elő kell adni, csak az illető folyamodónak a népfelkelési bemutató-szemlén történt besorozása után lehet benyújtani, még pedig közvetlenül annál a parancsnokságnál, amely a felvételi engedély megadására a rendelet értelmében jogosult. Így a lovassághoz, a tüzérséghez és a többi különleges fegyvernembeli csapatok kiegészítési szempontból feleltes katonai parancsnoksághoz kötelesek a kérvényt közvetlenül benyújtani. Ehhez a kérvényhez a védőtörvényi utasításban megszabott iratoknak kívül okvetlenül be kell csatolni a népfelkelési igazolványi lap eredeti példányát is. A felvételi engedély megadásáról vagy elutasításáról a folyamodót az illető parancsnokság közvetlenül értesíti, az iratokat pedig az illetékes cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokságnak adják ki; amely után az egyévi önkéntesi kedvezményről intézkedik. Ugyancsak ő intézkedik arról is, hogy a folyamodó okvetlenül az önkéntes felavatás céljából beidezzék. Az a folyamodó, aki a hivatalos tárgyalásoknak nem tud elhuzódása folytán a bevonulás napjára ilyen idezést nem kapott, közvetlenül annak a csapat-testnek póttáborához tartozik bevonulni, amelyikhez felvételi engedélyt kapott. Fontos újítás a rendeletben az is, hogy a tüzérséghez belépni óhajtokat nem kötelezik tulajdon ló beszerzésére. Felvételi engedélyeket csak az 1899. évfolyambeli népfelkelésre kötelesek bevonulási napját közvetlenül megelőző napig lehet adni; e nap után semmiesetre sem lehet ilyen engedélyeket kiadni.

Teljes ellátást keres szerény igényű ur! ledny havi 140 korondért. Ajánlatok Virág-u. 6. sz. alá küldendők.

— **A nyári időszámítás.** A kereskedelmi miniszter felhívására az Országos Iparegyesület írásos ankétet rendezett tagjai között, hogy megállapíthassa a nyári időszámítás hatását az iparra. A beérkezett 194 válasz közül 84 azt a nézetet képviselte, hogy a nyári időszámítás teljesen közömbös volt üzemi szempontból, szociális szempontból azonban kedvező volt. A többi vállalat kíváncsiat mondja a nyári időszámítás újból való életbe lépését, ami hír szerint meg is történik.

— **Vidéki rendőrség államsegélye.** A városok fejlesztéséről szóló törvény végrehajtásának keretében a belügyminiszter az 1917. évre négymillió korona segélyt engedélyezett a vidéki városok rendőrségeinek fejlesztésére. Ebből három millió korona azonnal szétosztásra kerül, a fennmaradó összeg kiutalásáról pedig a belügyminiszter később fog intézkedni.

— **Lengyel aratómunkások.** A belügyminiszter értesítette a vármegyei törvényhatóságot, hogy a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére lengyel munkásokat fognak átengedni. A lengyelek részére 50 korona utiköltséget kell előlegezni, a munkabér összegét a helyszínen állapítják meg. Ha a munkások napi 12 óránál többet dolgoznak, úgy külön pótdíjat igényelhetnek. A gazdáknak, amennyiben reflektálnak a lengyel munkásokra, igényüket február közepéig kell bejelenteni.

— **Fognak a felekezetiállások.** Az 1914-iki közállapotainkról szóló kormányjelentés statisztikai adatai között nem érdektelen a felekezetiállásokról és áttértekről közölt beszámoló. A felekezetiállások száma csökkent. Míg 1913-ban 1185-en hagyták el felekezetüket, ez a sz. 1914-ben 899-re csökkent, amint a jelentés megállapítani véli, valószínűleg a háború következtében. A legtöbb kilépés — 155 — Arad megyében történt a városok közül pedig Budapesten, ahol 48 új felekezetiállás lett. Legtöbben — 39 %-ek — a görögkeleti egyházból léptek ki, amelyelv szerint pedig a románok a többség a felekezetiállásokban, 44 %. Az áttérések száma 1914-ben 6112 volt (1913-ban 7071). A legtöbb hívót a római és görögkatolikusok és a reformátusok veszítették, a legkevesebbet a baptisták, unitáriusok és a zsidók. Legtöbben a római katolikusok (35 %-a), a reformátusok (20 %-a) és a görögkeleti (18 %-a) vallásra tértek át, legkevesebben az unitárius és a zsidó vallásra.

— **Ügyességi fogházakba zárják az árdágitokat.** A belügyminiszter egy rendeletet adott ki, amely szabályozza a kihágás miatt elítélt egyének büntetésének kitöltését és közli a tanácsal, hogy a hadiállapottal nem kapcsolatos kihágási ügyekben hozott ítéletek végrehajtása az előváltási időn belül fokozott mértékben elhalasztandó. Akit az árdágitás, élelmiszerhasználat, maximális árak túllépése folytán kihágásban bűnösnek mondottak ki, büntetésüket ezután nem a rendőrségi fogdáknak, hanem az ügyességi fogházakban kötelesek kitölteni. A hadiállapottal összefüggő kihágás miatt megállapított büntetés letöltésére halasztás csak különös méltánylást érdemlő esetekben adható.

— **A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg.** A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillér.

— **Pályázat üzletvezetői állásra.** A siófoki fogyasztási szövetkezetnél az üzletvezetői állás megüresült. Javaldalmazás: havi 180 K. szabad lakás, villanyvilágítás és tüzelési átalány. A mintegy 150 ezer K-ra rugó nyersbevétel után 1, illetve 1/2 % jutalek. 3000 K. ovadék letétele kívánlatok. Születési és egyéb bizonyítványok másolata — melyek vissza nem küldetnek — február hó 20-ig a szövetkezet igazgatóságához a kérvénnyel beküldendők.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogház • Műfogak • Fogtömés

KÖZGAZDASÁG.

A liszt, tej, tojás pótlószerei.

Ellenségeink egyetlen harcát nem tudnak veitünk szemben döntő eredményeket elérni, tehát a körülzárás (blokk) folyamodtak. Minden módon megakadályozták azt, hogy igeenből hozott árukkal és iparcikkkel pótolhassuk szükségleteinket. Azt hangoztatják, hogy helyzetünk körül fogott, ostromolt vár helyzetéhez hasonlít, melynek lakossága senkivel nem érintkezhetik és amely felhalmozott készleteit fogyasztja anélkül, hogy azokat pótolni tudná. De elfelejtik, hogy a vár élelmiszerét maga termelheti és gyárthatja. A körülzárt várban — eddig még nem tapasztalt igyekezettel, szellemi erejük megfeszítésével igyekeznek a várható bajokon segíteni. Így aztán, ugyszólván

minden nap új meg új, meglepő találmányokat hoz nemcsak az iparban, hanem az élelmiszerek előállítására terén is.

Valamennyiünk érdeke, hogy megszokott, de egyre fogyó élelmiszereinket olyan anyagokkal pótoljuk, amelyeket eddig az élelmiszer terén egyáltalában nem, vagy csak kis mértékben tudtak értékesíteni. Így tűntek fel a különböző táplálék-pótló szerek is, melyeknél a fő követelmény, hogy többé-kevésbé pótolják az élelmiszer tápláló értékét, ne pedig csak annak külső tulajdonságait: színét, szagát, ízét. Mert táplálékozásunknak nemcsak az éhséget kell csillapítani, nemcsak a jólakottság érzését kell felkelteni, hanem azt az erőt is kell pótolni, amit naponként elvesztünk, ami az élet és az egészség fenntartásához szükséges. Már pedig a forgalomban levő pótlószerek nagy része értéknélküli. Így a zsir akarja helyettesíteni több pótlószert. De a zsir táplálékértékét egy sem közelíti meg. Az ugynevezett „vajpótló” különösen Németországban kerül forgalomba. Ez némi vajzsir mellett sok burgonyaliszttel, kevés sóval, esetleg még kevés lefőzött tejjel, ezenkívül vízzel tartalmaz. Az ilyen keverék könnyen megévezeszteti a fogyasztókat, de nem pótolja a zsirt, vagy a vajat.

A salátajaj pótlószereit különböző néven árusítják. Növények vizes kivonatából vagy néha zselatinaldából készült. Hogy a színe megfelelő legyen, kátrányfestékkel vagy sáfránnyal sárgára festik. Az olajhoz némileg hasonló folyadékknak több mint kilenc tizedrése közönséges víz.

A buzaliszt pótlására sok más növény lisztjét használták eddig is, sőt a kenyér készítéséhez már régóta burgonyaliszttel is alkalmazzák. Egészen új dolog azonban a vadgesztenye lisztjének alkalmazása. Ha a megőrölt vadgesztenyét vízben kifőzik, azután egyszerű vegyi kezeléssel keserű ízét elveszik, liszté örlve alkalmas arra, hogy a gabonafélék lisztjének szaporítására használják. Németországban olyan lisztből, amelynek negyedrésze vadgesztenye lisztje volt, igen jóízű kenyeret sütnék.

A gabonalisztek szaporítása végett rendelték el, hogy a gabonamagvakat erősebben őröljék ki. Ilyen kiőröléssel a buza héjrészéből több jut a lisztbe és így a kenyérbe is, mint a békében szokásos kiőröléssel. Ezzel az ugynevezett „haborus” kiőröléssel együtt jár a lisztnek csekélyebb sikértartalma, kivált, ha a lisztet még kukorica- vagy burgonyaliszttel keverik. Az ilyen lisztből készült kenyér nem olyan likacsos és laza, mint a fehér buzalisztból süített kenyér, tehát a buzakenyérnél nehezebben emészthető.

A kenyér és a tésztafélek pótlására kínálják a különféle sütőporokat is. Ezek kivétel nélkül mind értéktelen és az egészségre ártalmas cikkek. Nagyonbára borkósav, citromsav vagy savanyú kénass keverékei.

A háború folyamán a mézpótló szerek is egyre nagyobb mértékben kerülnek forgalomba. A „mümez” rendszerint nem egyéb, mint közönséges repacukor és nagyon kevés borkósav keveréke. Ezt kátrányfestékkel színesítik, illatosítják. A használati utasítás szerint az így készült „mü-mézt” vízzel fel kell főzni és kész a méz. Ez a keverék nem ártalmas, de magát a mézet egyáltalában nem pótolja.

Ugyanígy a málnaszörp és a gyümölcsíz pótlószere. A gyümölcsök levéből készült szörpöket ujabban porokkal vagy „kocká”-val pótolják. Van limonádepor, málnaszörpkocka, sőt különböző lekvárok is. Ezek nádcukorból készülnek kevés borkósavval, mesterséges festékkel és illatosító anyaggal. A lekvárokockába még a sürlőséget előidéző anyagot (keményítőt, zselatint) is tesznek.

A tej hiánya egyre nagyobb mértékben jelentkezik és valóban valóságos jöttővé lenne a betegeknek és a gyermekeknek, aki a tej pótlószereivel ajándékozta meg az emberiséget. Azonban éppen a tejet nem sikerült eddig semmivel sem pótolni. A tejinségén próbáltak ugyan a tej-konzervekkel segíteni. Ezek többé-kevésbé alkalmasak is a tejhiány pótlására, de tejből készülnek, tehát nem tekinthetők a tej pótlószereinek. Azonkívül drágák is és ezért aránylag kevesen használják. Pótolni igyekeznek a habtejzsírt is. Ennek pótlására cukor és szárított tojásfehérje keveréket árusítanak, amelyet kevés vaníliával tesznek szagossá. A tojásfehérje habját különben már a háború előtt használták a tejszínhab pótlására. Erre ez nagyon alkalmas, de természetesen nem olyan jóízű, mint a habtejzsír és a tápláló tejszír is hiányzik belőle.

Németországban van többféle kolbászpótlószert is, mert ott sok kolbászfélét fogyasztanak.

A kolbászok anyagának pótlószerei részint tengeri halak és más tengeri állatok húsaiból, részint pedig burgonyalisztból állanak. A lisztet egyébként már régen használják kolbászlelők húsának helyettesítésére.

A húsélesztmények közé tartoznak az úgynevezett „leveskockák”, amelyeknek temérdek fajtája ismeretes. Ezek egy részének forróvízes oldatát a marhahúsleves pótlására szánták. A jó minőségű kocka hús kivonatból, zsírból, konyhasóbból és fűszerek kivonatából áll. De a háborús viszonyok miatt a hús ára nagyon emelkedett, ezekben a leveskockákban tehát gyakran alig van hús kivonat, inkább élesztőkivonat, amely nem pótolja a húst.

A tej és a hús mellett fehérjetartalmu élelmisze a tojás. A friss tojás könnyen romlik, ezért már régen fel szokták dolgozni száraz porrá, amely aztán évekig eláll. Ez a tojáskonzerv. Élelmes nyerszedők nagy mértékben kezdtek gyártani a tojáspótlókat. Vegyszereink sok ilyen készítményt vizsgáltak meg. Az eredmény igen tanulságos volt. Kiderült ezekről a porokról, vagy kis kerek táblácskába (pasztillákba) sajtolt tojás-, pótlószerekről, hogy csaknem kivétel nélkül megfestett buza- vagy kukoricakeményítéssel állanak, amihez még szódabikarbónát, néha pedig borkősavat adnak. A „jobb” készítményekben némi kevés buzasíkér is van. Ezekben a tojáspótlószerekben a tojás értékes táplálékanyagaiból semmi sincsen. De a közönség ezt nem tudja és sok gazdasszony örömmel használja a tojáspótlót, mert gyönyörű sárgára festi a tojást. Pedig a tojáspótlóknak táplálékértékük sincsen, a térsza sárga színe pedig a kátrányfestéktől ered.

A háboru krónikája.

Január 28. Keleti harctéren Ruiz altábornagy osztrák és magyar és német csapatai a Puina és Kaszinu völgyben történt portyázásairól 100 foglyot szállítottak be. Egyébként lényeges esemény nem történt. — Az ágyútűz és a repülő tevékenysége Görz területén élénkebb volt, mint rendesen. A Doberdó környékén a tűzvérségi tűz nem csökkenő erővel körülbelül éjfélig tartott. — A franciáknak a 304-es magaslapon a németek által elfoglalt állások ellen megkezdett éjszakai támadásait a reggeli órákban újabb támadás követte, amely szintén véresen összeomlott. — Az oroszok újabb erőfeszítései sem voltak képesek a csapataink által meghódított területüket visszafoglalni. A Kaszinu és Puina-völgy között német és osztrák és magyar portyázó különítmények az ellenség 100 emberét elfoglalták. Mackensen vezértábornagy hadcsapatainak és a macedóniai arcvonalon lényeges esemény nem történt.

Január 29. Valeputnától nyugatra az ott túlerőben levő ellenség benyomult legelső árkaikba. Harcvonalunkat a legközelebbi kupra helyeztük át. — Olasz és délkeleti harctéren a helyzet változatlan. — Erős tüzelés után sikerült angol osztagoknak Transloy-tól délnyugatra, Sommetől északra legelső német vonal egy kis részébe befészkelni magukat. — Az Aa mentén erős ágyúharc volt. Az oroszok támadásai a folyó mindkét partján rájuk nézve veszteségteljesen megheiusultak.

Január 30. A mesticánestii szakaszon az ellenség tegnap nyugodtan viselkedett. Ma korán reggel ismét támadást kezdett, de súlyos veszteségei mellett visszaverték. A Ziota-Lipánál az oroszok tegnap délelőtti nagy erővel támadást intéztek az ozmán XV. hadtest ellen. A vitéz török csapatok elkeseredett harcban visszavetették az ellenséget és üldözés közben az orosz állások második vonaláig hatoltak. Számos orosz foglyot hoztak magukkal. Egyéb jelentős esemény nem történt. — A Doberdó-tóti keletre eső szakaszon a 91-ik gyalogezrednek egyik osztaga egy sikerült éjszakai vállalkozásáról 31. olasz fogollyal tért vissza. A tűzvérségi tevékenység általában mérsékelt. — Armeniárisztól északra az angolok három hullámban megtámadták a bajorok állásait, amely az ellenséget nagy veszteséggel visszaverte. — A Maas nyugati partján napközben élénk harci tevékenység volt. Reggel a franciák tűzvérségi előkészítés nélkül rajtaütéssel kísérelték meg a 304-es magaslapon január 25-én elfoglalt állások ellen előretörni. Nyomban megindított német tüzeléstől azonban visszaözlöttek.

Január 31. Az egész keleti harcvonalon nem volt különösebb esemény. — Csapatainknak a görcei gólyában véghezvitt vállalkozásai újra sikeresebbek voltak. Kostanjicánál a 71. számú (Trencsén)

gyalogezrednek osztagai benyomultak az ellenség állásába; legyőzték több olasz századot, széttörték az árkokat és foglyul ejtett hat tisztet, 140 főnyi legénységgel és két szakmányolt gépfegyverrel tértek vissza. — Az Artois-arcvonalon többszörös felderítő ütközetek voltak. Az Ancre és a Sómme között időnként erős tűzvérségi harc volt. A franciáknak a 304-es magaslát ellen intézett esti támadásai eredménytelenek maradtak.

Február 1. A mesticánestii szakaszon az oroszok újra megkezdtek támadásaikat. Két rohamukat teljesen visszaverték. — Az olasz- és délkeleti harctéren a helyzet változatlan. — Nyugati harctéren az erős fagy és havazások korlátozták a harci tevékenységet. A lotharingiai határ mentén Leintreynél déltől kezdve erős volt a tűzvérségi harc.

Február 2. Rendkívül szigorú téli időjárás az egész keleti arcvonalon megakadályozott minden erősebb harci tevékenységet. Az olasz harcterről és albániából szintén nincs lényeges jelenteni való.

14.917. végrehajtói szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági-kiküldött az enyingi kir. járásbírósnak Fk. 113.917. szám alatti végzése alapján közhírré teszi, hogy dr. Mihályfi József enyingi ügyvéd által képviselt Stern Géza hasznosbérlo, akarattya-pusztai lakos kérelmére Mayer János sertéskereskedő, kistószegi lakos és Schack Ede budapesti bizományos ellen, az ezeknek kg-rammonkjnt 6 kor-ért eladott, ezek által az 1917. évi január hó 4-én átvenni kötelezett 200 drb 3 hónapos, páronkint circa 30 kgr.-nyi súlyu malacokból, amelyek sertésvész ellen beoltva vannak, az átvételi határidő után elhullott 35 drbon felül meglévő 195 drb malac az 1917. évi február hó 9-ik napján délután 2 órakor Akarattya-pusztán (Veszprém vármegye, Balatonkenese község) tartandó nyilvános árverésen, a kereskedelmi törvény 347. §-a értelmében eladni fog.

Kelt Enyingen, 1917. évi január hó 30-án.

Kiss György s. k.

kir. járásbírósi végrehajtó-helyettes.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. január 15-től 1917. január 30-ig. —

Születés.

Léber Antal földmives és Tenk Anna fia Mihály r. kath. — Matulka Flórp sütőiparos és Firtinger Friderika fia Tibor Géza Antal r. kath. — Tóth József kéményseprő segéd és Kalapos Mária leánya Erzsébet Olga r. kath. — Heizer József cipésziparos és Madl Mária leánya Erzsébet r. kath. — Dr. Körössy Ferenc szolgabíró és Galamb Sarolta fia Ferenc r. kath. — Ráksy Lajos megyei kezelő és Ilikman Margit leánya Magdolna Gizella r. kath. — Nagy István kocsis és Szabó Etel leánya halva született. — István Erzsébet házicseled fia Lajos r. kath. — Jakóli Imre iskolaszolgá és Szabó Erzsébet fia József ref.

Halálozás.

Özv. Krajczár Jánosné Szabó Terézia magánzó r. kath. 82 éves. — Milics Rozália r. kath. 16 hónapos. — Deáki György magánzó r. kath. 77 éves. — Hoffmann Klára izr. 19 hónapos. — Neu Áron magánzó izr. 79 éves. — Özv. Benacek Jakóné Spergh Julia magánzó r. kath. 77 éves. — Barabás József r. kath. 2 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

BUTOR

zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Meghívó.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Veszprém V. évi rendes közgyűlését

1917. évi február hó 18-án délelőtti 11 órakor

az intézet saját házában tanácstermében (Gizellatér 9. sz.) fogja megtartani, melyre a tisztelt részvényesek ezennel meghívotnak.*)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. A mérleg előterjesztése és a nyereség felosztásának megállapítása.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. 4 igazgatósági tag választása.
5. 2 választmányi tag választása.
6. Javaslat az alaptőkének 500.000 K-ra leendő felemelése tárgyában.
7. Az alapszabályok 4. §-ának megváltoztatása.
8. Esetleges indítványok (alapszabályok 18. §.)

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár R.-Társaság Igazgatósága.

*) A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogát, aki a közgyűlés előtt legalább 3 hónappal nevére írt és a részvénykönyvébe bevezetett részvényét, illetve részvényét a közgyűlés megelőzőleg legalább 3 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt leteszi.

Mérleg-számla.

1916. december hó 31-én.

Pénzkészlet — — — — — 86.186'81

Vagyon.

Kölcsönök:

Váltókölcsönök 810.272'19 K. Jelzálogkölcsönök 38.510. Törlesztéses jelzálogkölcsönök 36.879'14. Kötvénykölcsönök 19.793'87 K. = 905.455'20 K.

Értékpapírok:

44.000 K n. é. 6%-os hadikölcsön, á 96, 42.240 K, 25.000 K n. é. 5½%-os hadikölcsön, á 90, 22.500 K, 25.000 K n. é. 5½%-os hadikölcsön, á 90, 22.500 K n. é. 5½%-os hadikölcsön, á 90, 22.500 K, 1 drb. konvertált jelzálog-sorsjegy 140 K, pénztézeteti központ 800 K = 112.180 K, értékpapírok függő kamatai 1.012'91 K.

Ingatlanok:

Intézeti ház 77.000, raktárhelyiség 2.000 = 79.000 K.

Adósok folyószámlán:

Követelés pénztézeteknél 523.259'82 K, értékpapír és egyéb fedezettel 255.607'18 K, áruosztály, gabonaelőlegek 286.608'80 K = 1.065.475'80 K, átmeneti tételek 4.729'18 K, hátralékos kamat 27.353'61 K, felszerelés (safe deposits) 11.000 K. Összes vagyon: 2.292.393'51 K.

Teher.

Részvénytőke 300.000 K, tartaléktőke (idei hozzájárulással 55.000 K) 45.000 K, részvénybefizetés 33.808'62 K, betétek könyvekre és folyószámlára 1.724.210'22 K. cs. és kir. hadügyminisztérium sertésátvételi bizottsága 137.629'66 K, átmeneti tételek 10.781'91 K, fel nem vett osztalék 500 K, nyereség 40.463'10 K. Összes teher: 2.292.393'51 K.

Veszteség- és nyereség-számla.

1916. december hó 31-én.

Tartozik.

Betétkamatok 52.602'69 K, betétkamatok adója 5.260'26 K, visszeszámlatolási kamat 6.422'22 K, üzleti költségek 5.870'31 K, tisztí fizetések 13.800 K, adók és illetékek 7.942'71 K, házber 1.200 K, drágasági pótlék 2.640 K, nyugdíj 900 K, napibiztosítási díjak 1.196 K, leírás a váltótárcából 710 K, leírás a felszerelésből 1.709'60 K, nyereség 40.463'10 K. Összesen: 140.716'89 K.

Követel.

Nyereségéthozat 1915. évről 2.795'42 K, értékpapírok kamata 5.375'38 K, pénztézeteknél elhelyezett tőkék kamata 7.156'55 K, váltó-, kötvény-, folyószámla-kölcsönök kamata, jutalékok és áruosztályi jövedelmek 120.868'42 K, házberjövdelem 4.521'12 K. Összesen: 140.716'89 K.

Veszprém, 1916. dec. 31. — Koral Arnold cégvezető, főkönyvelő. Kántor Soma, pénztáros. Igazgatóság: Káuzli Dező, íg. elnök. Dr. Rapprecht Antal, vezérigazg. Fehér Karoly, Hunkár Béla, Pfeiffer Miklós, Rapoch Sándor, Red Jenő, Scheiber Soma, Steiner J. Jenő, Walla Géza. — Megvizsgálta és helyesnek találta. Felügyelő-bizottság: 1917. febr. 2-án Stubenvölly Ferenc, í. b. elnök, Almásy János (hadban van), Hangay Géza, dr. Lengyel Jenő (hadban van), Palay Ferenc.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodája
VESZPRÉM, Szabadi-utca 3.

Elfogad

az Első Magyar Általános
Biztosító Társaság főképviselő-
ségében élet-, baleset-, járadék-, tűz-,
jég- és szavatossági biztosításokat.
Takarékpénztári-, gyáripari- és
egyéb részvénytársasági, valamint
vállalati részvényeket, érték- és
állampapírokat saját számlára
vásárol és forgalmi áron elad.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivittelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ca-
ketési tudósítások, azamlak, címkék,
stb., stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetrazés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetrazási menyi ében. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61